

C-55/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. január 31.

A kérdést előterjesztő bíróság:Sąd Dyscyplinary Izby Adwokackiej w Warszawie
(Lengyelország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2020. január 24.

Fellebbező:

Ministerstwo Sprawiedliwości

Ellenérdekű fél:

R. G.

Az alapeljárás tárgya

Az igazságügyi miniszternek az R. G. ügyvéddel kapcsolatos fegyelmi vizsgálat további intézkedés nélküli megszüntetésére vonatkozó, 2019. augusztus 8-i végzés ellen benyújtott fellebbezése.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

– A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv III. fejezetének, különösen ezen irányelv 10. cikke (6) bekezdésének alkalmazása az ügyvédek és az ügyvédek jegyzékébe bejegyzett külföldi jogászok fegyelmi eljárásaiban;

– a felülvizsgálati eljárás olyan bíróság általi lefolytatása, amely tekintetében megállapították, hogy az Alapjogi Charta 47. cikke értelmében nem minősül független és pártatlan bíróságnak;

– a legfőbb ügyész és az állampolgári jogok biztosa hatásköre az ügyvédek fegyelmi bíróságának határozataival szembeni felülvizsgálati kérelem előterjesztésére.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Alkalmazandók-e a jogi segítségnyújtási szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: **szolgáltatási irányelv**) III. fejezetének rendelkezései, köztük ezen irányelv 10. cikkének (6) bekezdése, - az ügyvédek és az ügyvédek jegyzékébe bejegyzett külföldi jogászok fegyelmi eljárásai tekintetében, amelyek keretében az ügyvéddel szemben – felelősségének megállapítása esetén – elsősorban pénzbüntetés szabható ki, de ügyvédi tevékenységének gyakorlása is felfüggeszhető, vagy kizárható az ügyvédi kamarából, a külföldi jogással szemben pedig különösen pénzbüntetés szabható ki, a Lengyel Köztársaság területén jogi segítségnyújtásra vonatkozó jogosultsága felfüggeszhető, vagy megtiltható, hogy Lengyel Köztársaság területén jogi segítséget nyújtson? Igenlő válasz esetében, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: **Charta**) rendelkezéseit, köztük annak 47. cikkét, -alkalmazni kell-e a fentiekben említett, ügyvédi bíróságok előtt olyan ügyekben lefolytatott eljárásra, amelyekben e bíróságok határozataival szemben nincs helye jogorvoslatnak az állami bíróságok előtt, vagy amelyekben az ilyen határozatokkal szemben kizárólag a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) előtti felülvizsgálati kérelemhez hasonló rendkívüli jogorvoslatnak van helye, valamint olyan ügyekben, amelyeknek összes releváns vonatkozása kizárólag egyetlen tagállamot érint?
- 2) Abban az ügyben, amelyben – az első kérdésben említett eljárás keretében – az ügyvédek fegyelmi bíróságának határozatával vagy végzésével szembeni felülvizsgálati kérelem elbírálása, vagy ezen felülvizsgálati kérelem elfogadását elutasító végzés elleni fellebbezés tekintetében a hatályos nemzeti szabályozásnak megfelelően olyan szerv rendelkezik hatáskörrel, amely e bíróságnak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2019. december 5-i ítéletben (ügyszám: III PO 7/18) kifejtett álláspontjával összhangban álló álláspontja szerint a Charta 47. cikkének értelmében nem tekinthető független és pártatlan bíróságnak, figyelmen kívül kell-e hagyni az e szerv hatáskörét megállapító nemzeti rendelkezéseket, az ügyvédek fegyelmi bírósága pedig köteles ezen felülvizsgálati kérelmet vagy fellebbezést áttenni azon igazságügyi hatósághoz, amely hatáskörrel rendelkezne, ha az említett rendelkezések nem zárták volna ki a hatáskörét?
- 3) Abban az ügyben, amelyben – az első kérdésben említett eljárás keretében – az ügyvédek fegyelmi bíróságának határozata vagy végzése ellen e bíróság álláspontja szerint sem a legfőbb ügyész, sem az állampolgári jogok biztosa nem terjeszthet elő felülvizsgálati kérelmet, ezen álláspont pedig:

- a) ellentétes a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) hét bíróból álló tanácsban eljáró fegyelmi tanácsának a 2019. november 27-i határozatban (ügyszám: II DSI 67/18) kifejtett álláspontjával, azaz azon szerv álláspontjával, amely a hatályos nemzeti szabályozásnak megfelelően hatáskörrel rendelkezik a felülvizsgálati kérelem elfogadását elutasító végzés elleni fellebbezés elbírálása tekintetében, amely azonban az ügyvédek fegyelmi bíróságának a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2019. december 5-i ítéletében (ügyszám: III PO 7/18) kifejtett álláspontjával összhangban álló álláspontja szerint a Charta 47. cikkének értelmében nem tekinthető független és pártatlan bíróságnak,
- b) tükrözi a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) büntetőtanácsa által korábban kifejtett álláspontot, azaz azon igazságügyi hatóság álláspontját, amely e fellebbezés elbírálására hatáskörrel rendelkezne, ha az említett rendelkezések nem zárták volna ki hatáskörét,

az ügyvédek fegyelmi bírósága figyelmen kívül hagyhatja-e (vagy köteles-e figyelmen kívül hagyni) a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsa által kifejtett álláspontot?

- 4) Ha a harmadik kérdésben említett ügyben az igazságügyi miniszter fellebbezést nyújtott be az ügyvédek fegyelmi bíróságához, azonban:
 - a) azon tényezők egyike, amelyek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2019. december 5-i ítéletben (ügyszám: III PO 7/18) kifejtett álláspontja, valamint az ügyvédek fegyelmi bíróságának álláspontja szerint alátámasztják a feltételezést, mely szerint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsa, azaz a harmadik kérdés a) pontjában említett szerv, a Charta 47. cikke értelmében nem minősül független és pártatlan bíróságnak, a végrehajtó hatalomnak – és annak részeként épp az igazságügyi miniszternek – az e szerv összetételére gyakorolt befolyása,
 - b) a legfőbb ügyész tisztét, aki a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsa, azaz a harmadik kérdés a) pontjában említett szerv által kifejtett álláspontnak megfelelően felülvizsgálati kérelmet terjeszthet elő a fellebbezési eljárásban hozott végzés ellen, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) büntetőtanácsa, azaz a harmadik kérdés b) pontjában említett igazságügyi hatóság, valamint az ügyvédek fegyelmi bíróságának álláspontja szerint ugyanakkor ilyen jogosultsággal nem rendelkezik, jogszabálynál fogva pont az igazságügyi miniszter tölti be,

az ügyvédek fegyelmi bíróságának mellőznie kell-e e fellebbezés vizsgálatát, amennyiben csak így biztosíthatja az eljárásnak a Charta 47. cikkével való összhangját, és különösen annak megakadályozását, hogy ezen eljárásba az e cikk értelmében független és pártatlan bíróságnak nem minősülő szerv avatkozzon be?

A hivatkozott uniós rendelkezések

A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, 10. cikk (6) bekezdése

Alapjogi Charta, 47. cikk

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (az ügyvédekről szóló 1982. május 26-i törvény, a továbbiakban: pr. a.), 11. cikk (2) bekezdése, 39. cikk 1. pontja, 40. cikk 1. és 2. pontja, 51. cikk, 54. cikk (1) bekezdése, 56. cikk 1. és 3. pontja, 63. cikk, 80. cikk, 81. cikk (1) bekezdése, 82. cikk (2) bekezdése, 86. cikk, 88a. cikk (1) és (4) bekezdése, 89. cikk, 91. cikk, 91a. cikk (1) bekezdése, 91b. cikk, 91c. cikk, 95n. cikk;

Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (a külföldi jogászok által a Lengyel Köztársaságban nyújtott jogi segítségről szóló, 2002. július 5-i törvény, a továbbiakban: u.ś.p.z.), 4. cikk (1) bekezdése, 10. cikk (1) és (2) bekezdése;

Kodeks postępowania karnego (a büntetőeljárásról szóló törvény, a továbbiakban: k.p.k), 100. cikk 8. §-a, 521. cikk;

A Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (az ügyészségről szóló 2016. január 28-i törvény, továbbiakban: pr.p.), 1. cikk 2. §-a;

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló, 2017. december 8-i törvény, a továbbiakban: u.S.N.), 24. cikk, 27. cikk 1. §-a 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdése.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2017. augusztus 8-án érkezett be a Rzecznik Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie-hoz (varsói ügyvédi kamara fegyelmi megbízottja) a Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego (főállamügyész – a legfőbb ügyész első helyettese) (a továbbiakban: főállamügyész) 2017. július 20-i beadványa, amelyben R. G. ügyvéddel szemben fegyelmi eljárás megindítását kérte. A főállamügyész álláspontja szerint R. G. ügyvéd 2016. október 11-én és 12-én tett kijelentései, amelyekben megjegyzéseket tett ügyfele, D. T., az Európai

Tanács elnöke bűncselekmény elkövetésével való megvádolásának hipotetikus lehetőségével kapcsolatban, túllépték az ügyvédi szólásszabadság határait, fenyegetés bűncselekményét valósíthatják meg, és fegyelmi vétségnek minősülnek.

- 2 2017. november 7-i végzésével a varsói ügyvédi kamara fegyelmi megbízottja megtagadta a fegyelmi vizsgálat megindítását. A főállamügyész fellebbezése alapján e végzést a Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (varsói ügyvédi kamara fegyelmi bírósága, a továbbiakban: fegyelmi bíróság) 2018. május 23-án hatályon kívül helyezte, és az ügyet elbírálás céljából a fegyelmi megbízott elé utalta. 2018. június 18-i végzésével a fegyelmi megbízott fegyelmi vizsgálatot indított a szólásszabadság korlátainak R. G. ügyvéd által 2016. október 10-én és 11-én megvalósított túllépése miatt. 2018. november 28-i végzésében a fegyelmi megbízott megszüntette a vizsgálatot, megállapítva, hogy e magatartás nem valósított meg fegyelmi vétséget. A főállamügyész és az igazságügyi miniszter fellebbezése nyomán a fegyelmi bíróság e végzést 2019. június 13-án hatályon kívül helyezte, és az ügyet újbóli vizsgálat céljából visszautalta a fegyelmi megbízott elé. 2019. augusztus 8-i végzésével a fegyelmi megbízott ismételen megszüntette az R. G. ügyvéddel szembeni fegyelmi vizsgálatot. E végzéssel szemben mind a főállamügyész, mind az igazságügyi miniszter fellebbezést nyújtott be.
- 3 A fegyelmi bíróság előtti jelenlegi eljárás tárgya az igazságügyi miniszter fellebbezése (lehet); ami viszont a főállamügyész fellebbezését illeti, a fegyelmi megbízott 2019. augusztus 30-i határozatával megtagadta annak elfogadását, e határozatot azonban a fegyelmi bíróság 2019. december 10-én hatályon kívül helyezte; mindezidáig a fegyelmi megbízott nem utalta az említett fellebbezést a fegyelmi bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 4 A jelen ügyben eljáró fegyelmi bíróság – álláspontja szerint – jogosult előzetes kérdést terjeszteni a Bíróság elé. A fegyelmi bíróság az EUMSZ 267. cikk értelmében jogosult erre, mivel törvény által létrehozott szerv, állandó jellegű, eljárása tekintetében függetlennek tekinthető (pr.a. 89. cikkének (1) bekezdése), jogvitákat bírál el, amikor a fegyelmi megbízott ügyvédek megbüntetésére irányuló kérelmeiről, valamint a fegyelmi megbízott fegyelmi vizsgálat megindítását elutasító vagy a fegyelmi vizsgálatot további intézkedés nélkül megszüntető határozatai elleni fellebbezésekről dönt, az ügyvédekről és a büntetőeljárásról szóló törvényben foglalt eljárási szabályokat alkalmazza, határozatai kötelező erővel bírnak, illetve végrehajtásuk kikényszeríthető, a felek kérelmére, és nem hivatalból jár el, továbbá köteles a jogszabályokat alkalmazni. Ezen kívül az EUMSZ 267. cikk értelmében vett végső fokon eljáró bírósággént köteles is előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjeszteni.

Első kérdés – Szolgáltatási irányelv

- 5 A fegyelmi bíróságnak kétsége van a szolgáltatási irányelv rendelkezéseinek értelmezését illetően, pontosabban azzal kapcsolatban, hogy ezen irányelv III. fejezetének rendelkezései alkalmazandók-e az ügyvédek és az ügyvédi kamarába bejegyzett külföldi jogászok fegyelmi eljárásai tekintetében, még akkor is, ha az összes releváns vonatkozás kizárólag egyetlen tagállamot érint. E kérdés jelentőséggel bír az ügy elbírálása szempontjából. Ha a szolgáltatási irányelv III. fejezetének rendelkezései alkalmazandók az ügyvédek és az ügyvédi kamarába bejegyzett külföldi jogászok fegyelmi eljárásai tekintetében, akkor ezen eljárások az uniós jog hatálya alá tartoznak, és ezért azokra a Charta rendelkezéseit, különösen annak 47. cikkét is alkalmazni kell, ha ezen eljárásokat a fegyelmi bíróságok folytatják le, vagy ha az ügyvédek fegyelmi bíróságának határozatai ellen benyújtott jogorvoslati kérelmek alapján azokat bíróságok vagy más állami hatóságok folytatják le, illetve folytathatják le. Ilyen esetben a fegyelmi bíróságnak az uniós jogból eredő kötelezettsége alapján biztosítania kell, hogy az előtte folyamatban lévő eljárás keretében tiszteletben tartsák a tisztességes eljárás e rendelkezésben rögzített normáját.
- 6 A fegyelmi bíróság arra az álláspontra hajlik, hogy a fentiekben említett kérdésekre igenlő választ kell adni. Az Unióban letelepedett ügyvédek által nyújtott jogi segítségnyújtás kétségtelenül a szolgáltatási irányelv 2. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik – az ilyen segítségnyújtás ugyanis a Közösség valamely tagállamában letelepedett szolgáltató által nyújtott szolgáltatásnak minősül, különösen, hogy a lengyel jog értelmében az ügyvédek vállalkozók, és gazdasági tevékenységet folytatnak. Ráadásul az ügyvédek által nyújtott jogi segítség nem tartozik az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a)–l) pontjában foglalt egyik kivétel hatálya alá sem. Az ügyvédi jegyzékbe való bejegyzések és törlések rendszere a fegyelmi bíróság szerint a szolgáltatási irányelv 4. cikkének 6. pontja értelmében vett „engedélyezési rendszernek” minősül. E rendszer egyik elemének tekinthető az ügyvédi fegyelmi eljárás is, mivel annak keretében az ügyvédek fegyelmi bíróságai ténylegesen felfüggeszthetik az ügyvédi tevékenység gyakorlását megengedő határozatot (az ügyvédi tevékenység vagy jogi segítség Lengyel Köztársaság területén való nyújtásának felfüggesztése, mint büntetés kiszabásával), vagy visszavonhatják e határozatot, méghozzá tíz évig terjedő időtartamra (az ügyvédi kamarából való kizárás vagy jogi segítség Lengyel Köztársaság területén való nyújtása megtiltása büntetésének kiszabásával). Az ügyvédek fegyelmi bírósága határozatának jogerőre emelkedésével az ügyvéd vagy a külföldi jogász átmenetileg vagy véglegesen elveszíti a szolgáltatás nyújtásához való jogát. Ez ugyanis ezen irányelv 10. cikkének (6) bekezdése értelmében engedély visszavonásának minősül.
- 7 A fegyelmi bíróság álláspontja szerint a szolgáltatási irányelv 3. cikkének (1) bekezdése sem zárja ki az irányelv III. fejezete rendelkezéseinek alkalmazását a vizsgált fegyelmi eljárásokra. Más irányelvek azon rendelkezései ugyanis, amelyek jogi szolgáltatásoknak a szolgáltatásnyújtás vagy a letelepedés

szabadsága keretében történő nyújtásában testet öltő tevékenységek megkezdésének és folytatásának egyedi kérdéseit szabályozzák, nem ellentétesek a III. fejezet rendelkezéseivel. Mindenesetre egy ilyen összeütközés, még ha fel is merülne az irányelv III. fejezetének rendelkezései által szabályozott valamely vonatkozással kapcsolatban, nem érintené annak egészét. Ezek az eltérő irányelvek csak annyiban szabályozzák a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtását, amennyiben e szolgáltatások külföldi elemet tartalmaznak, és mint ilyenek a szolgáltatásnyújtás vagy a letelepedés szabadságának a Szerződésben biztosított körébe tartoznak. Márpedig a szolgáltatási irányelv III. fejezetének alkalmazási köre tágabb, mivel tisztán belső helyzetekre is kiterjed (a Bíróság 2018. január 30-i *College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amersfoort és Visser Vastgoed Beleggingen BV* ítélete [C-360/15 és C-31/16]). Így, legalábbis a tisztán belső helyzetek tekintetében, a szolgáltatási irányelv III. fejezete rendelkezéseinek alkalmazása az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése alapján nem ütközhet akadályba.

- 8 A szolgáltatási irányelv III. fejezete rendelkezéseinek az ügyvédek fegyelmi bírósága előtt folyamatban lévő, vizsgált eljárásokra történő alkalmazását e jogi aktus 1. cikkének (5) bekezdése sem zárja ki. A pr.a. 86. cikke értelmében a fegyelmi eljárást a büntetőeljárástól függetlenül kell lefolytatni. Ezenkívül a fegyelmi eljárás célja lényegében eltér a büntetőeljárás céljától. A fegyelmi eljárás mintegy a jogi szolgáltatások nyújtásához való hozzáférésre vonatkozó szabályozási rendszer hatékonyságának biztosítását szolgálja. Ebben az értelemben az „engedélyezési rendszer” egyik eleme, amely nélkül ezen eljárás elveszítené létjogosultságát.

Második kérdés – A felülvizsgálati kérelem vagy e kérelem elfogadásának elutasításával szembeni fellebbezés elbírálására vonatkozó hatáskör

- 9 A második kérdés az ügyvédek fegyelmi bíróságának határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem vagy az ilyen kérelem elfogadását elutasító határozattal szembeni fellebbezés tekintetében hatáskörrel rendelkező szervre vonatkozik. Az u.S.N. 27. cikke 1. §-a 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdése értelmében a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által elbírált, az ügyvédekről szóló törvény alapján lefolytatott fegyelmi eljárásokkal kapcsolatos ügyek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsának (a továbbiakban: SN [legfelsőbb bíróság] fegyelmi tanácsa) hatáskörébe tartoznak. A Bíróság, valamint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) már vizsgálta azt a kérdést, hogy a fegyelmi tanács a Charta 47. cikke értelmében vett független és pártatlan bíróságnak minősül-e. A Bíróság 2019. november 19-i AK ítéletére (C-585/18, C-624/18 és C-625/18) (a Sąd Najwyższy [legfelsőbb bíróság] fegyelmi tanácsának függetlensége) hivatkozva a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2019. december 5-i ítéletében (ügyszám: III PO 7/18) kimondta, hogy az SN (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsa nem minősül a Charta 47. cikke értelmében vett független és pártatlan bíróságnak. A Sąd Najwyższyt (legfelsőbb bíróság) e következtetésre vezető tényezők egyike a végrehajtó hatalom, és

különösen az igazságügyi miniszter által e szerv összetételére gyakorolt befolyás volt.

- 10 Úgy tűnik, hogy ebben az esetben a fegyelmi tanács hatáskörét megállapító nemzeti rendelkezéseket, azaz az u.S.N. 27. cikke 1. §-a 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdését figyelmen kívül kell és lehet hagyni. Ebben az esetben – az u.S.N. 24. cikkének megfelelően – az érintett felülvizsgálati kérelmek és fellebbezések elbírálására a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) büntetőtanácsa (a továbbiakban: SN [legfelsőbb bíróság] büntetőtanácsa) rendelkezne hatáskörrel, mivel az ügyvédek fegyelmi ügyei olyan ügyek, amelyek esetében a k.p.k. rendelkezéseit kell alkalmazni. A Bíróság magyarázatát igényli azonban, hogy a fenti következtetés megalapozott-e a tekintetben is, hogy az említett rendelkezéseket nem a Sąd Najwyższynek (legfelsőbb bíróság), hanem az ügyvédek fegyelmi bíróságának kellene figyelmen kívül hagynia.
- 11 Mivel a nemzeti szabályozás értelmében az ügyvédek fegyelmi bírósága a határozat kihirdetésekor vagy kézbesítésekor köteles tájékoztatni a feleket (adott esetben az igazságügyi minisztert) a jogorvoslat benyújtásának határidejéről és módjáról, valamint arról, hogy ha jogorvoslat nem nyújtható be, a fegyelmi bíróság azt kívánja megtudni, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2019. december 5-i ítéletének tartalmára tekintettel a tájékoztatás során figyelmen kívül kell-e hagynia az u.S.N. 27. cikke 1. §-a 1. pontja b) alpontja első francia bekezdésének szövegét, és azt- a tájékoztatást kell-e adnia, hogy a jogorvoslatokat az SN (legfelsőbb bíróság) büntetőtanácsához kell benyújtani, amennyiben az egyáltalán azt állapítja meg, hogy határozatával szemben helye van jogorvoslat benyújtásának.
- 12 A második kérdés azon a feltételezésen alapul, hogy az első kérdésben említett eljárás, így a jelen eljárás is, a Charta és különösen annak 47. cikke hatálya alá tartozik. Először is, e kérdés elfogadhatóságát alátámasztó előfeltevés az első kérdésre adott igenlő válasz esetén teljesül. Másodszor, a fegyelmi bíróság álláspontja szerint kétségek merülhetnek fel jelen ügy tisztán belső jellege kapcsán, figyelembe véve, hogy jelen ügy D.T., az Európai Tanács elnökének meghatalmazottjaként eljáró R. G. ügyvéd tevékenységét érinti. Harmadszor, a Bíróság hatásköréről döntő uniós elemet az ügyben alkalmazott rendelkezésekre tekintettel akár csak esetlegesen is határokon átnyúló jellegéhez kapcsolja. Elegendő ugyanis, ha valamely tagállam vállalkozói érdekeltek lettek volna abban, hogy egy másik tagállamban szabályozott tevékenységet folytassanak (lásd: 2015. június 11-i Berlington ítélet [C-98/14], valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2010. június 1-jei Blanco Perez és Chao Gomez ítélet [C-570/07 és C-571/07]; 2012. július 19-i Garkalns ítélet [C-470/11]; 2016. november 15-i Ullens de Schooten ítélet [C-268/15, 50. pont]). Egyébiránt annak megállapításához, hogy fennáll-e az uniós elem és a Bíróság hatásköre, elegendő, ha a szabályozás hatálya alá tartozó gazdasági tevékenységet igénybe vevő személyek között potenciálisan más tagállambeli személyek is lehetnek (2015. június 11-i Berlington ítélet [C-98/14]; 2016. november 15-i Ullens de Schooten ítélet [C-268/15, 51. pont]). A varsói ügyvédi kamara ügyvédeknek, akár magának

R. G. ügyvédnek az ügyfelei között is kétségtelenül akadhatnak, sőt, szinte biztosan előfordulnak más tagállambeli személyek. Negyedszer, a Bíróságnak az olyan ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolására vonatkozó hatáskörét, amelynek minden eleme egyetlen tagállamra korlátozódik, igazolhatja az a körülmény, hogy a nemzeti jog előírja a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy az e bíróság joghatósága szerinti tagállam állampolgárát ugyanazon jogokban kell részesíteni, mint amelyekkel valamely más tagállam állampolgára ugyanilyen helyzetben rendelkezne az uniós jog alapján (2016. november 15-i Ullens de Schooten ítélet [C-268/15, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat]). A lengyel jog alapján nehezen lenne elfogadható az a feltételezés, hogy az ügyvédi kamarába bejegyzett, uniós államokbeli külföldi jogászok, valamint az ilyen államok állampolgárságával rendelkező ügyvédek, vagy szolgáltatásokat más tagállamokban letelepedett személyek részére nyújtó ügyvédek fegyelmi ügyeinek elbírálása során más (magasabb szintű) normákat kellene alkalmazni, és megint más (alacsonyabb) normák lennének alkalmazandók a többi ügyvédre, azaz a lengyel állampolgársággal rendelkező és lengyel ügyfelek érdekében eljáró ügyvédekre. Az ilyen fordított hátrányos megkülönböztetés a lengyel jog alapján nem lenne elfogadható.

A harmadik kérdés – A felülvizsgálati kérelem megengedhetősége elbírálásának módja

- 13 A második kérdés alátámasztása érdekében már kifejtett okokból nemcsak azt kell meghatározni, hogy melyik szerv rendelkezik hatáskörrel a fegyelmi bíróság határozatával szembeni esetleges felülvizsgálati kérelem vagy az ilyen kérelem elfogadásának elutasításával szembeni fellebbezés elbírálására, hanem azt is, hogy egy ilyen felülvizsgálati kérelemnek egyáltalán helye van-e. -Ez nemcsak azon tájékoztatás tartalmára tekintettel fontos, amelyet a fegyelmi bíróságnak a határozat kihirdetésekor vagy kézbesítésekor nyújtania kell, hanem a fegyelmi bíróságnak a felülvizsgálati kérelem benyújtása esetén fennálló további kötelezettségeire tekintettel is, valamint arra figyelemmel, ha esetlegesen más módon kell e vonatkozásban biztosítani a Charta 47. cikkéből eredő norma teljesülését. A fenti 12. pontban kifejtett okok miatt e kérdés az uniós jog hatálya alá, annak tisztázása pedig a Bíróság hatáskörébe tartozik.
- 14 A fegyelmi bíróság kétségei abból fakadnak, hogy az SN (legfelsőbb bíróság) büntetőtanácsa, a jogtudomány és az ügyvédek fegyelmi bírósága által korábban képviselt álláspont szerint a jelen felülvizsgálati eljáráshoz hasonló ügyekben nemcsak a felek, de a legfőbb ügyész vagy az állampolgári jogok biztosa sem jogosult felülvizsgálati kérelmet benyújtani. E jogalanyokat különösen ezekben az ügyekben nem illeti meg a k.p.k. 521. cikkében előírt úgynevezett rendkívüli felülvizsgálat lehetősége. A fegyelmi bíróság is egyetért ezzel az állásponttal. Ugyanakkor az SN (legfelsőbb bíróság) hét bíróból álló tanácsban eljáró fegyelmi tanácsa egy R. G. ügyvédet érintő másik ügyben hozott, 2019. november 27-i határozatában (ügyszám: II DSI 67/18) megállapította, hogy ilyen ügyekben helye van a k.p.k. 521. cikke szerinti felülvizsgálatnak. Ez azt jelentené, hogy ilyen

ügyekben a legfőbb ügyész és az állampolgári jogok biztosa felülvizsgálati kérelmet terjeszthet elő. A fegyelmi bíróságban ezért kétség merült fel azzal kapcsolatban, hogy figyelembe kell-e vennie a fegyelmi tanács fentiekben említett álláspontját, amely egyébként formálisan nem köti, vagy az teljes mértékben nélkülözi-e a jogi érvényességét-, mivel, amint az a fentiekben kifejtésre került, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2019. december 5-i ítélete (ügyszám: III PO 7/18) szerint az SN (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsa nem minősül a Charta 47. cikke értelmében vett független és pártatlan bíróságnak.

A negyedik kérdés – az ügy Charta 47. cikke értelmében vett független és pártatlan bíróság általi elbírálása biztosításának módja

- 15 A jelen ügyben a fegyelmi bíróságnak az igazságügyi miniszter fellebbezését nem az eljárásban részt vevő félként, hanem a pr.a. 88a. cikkének (4) bekezdése szerinti különleges jogalanyként benyújtott fellebbezésként kell elbírálnia, amely rendelkezés lehetővé teszi számára, hogy bármely ügyben fellebbezést nyújthasson be. Az SN (legfelsőbb bíróság) büntetőtanácsa, a jogtudomány, valamint az ügyvédek fegyelmi bírósága által mindezidáig képviselt álláspont szerint ezekben az ügyekben a fegyelmi bíróságnak a vizsgálat további intézkedés nélküli megszüntetéséről szóló végzést helybenhagyó esetleges határozatával szemben felülvizsgálatnak nincs helye. Az SN (legfelsőbb bíróság) hét bíróból álló tanácsban eljáró fegyelmi tanácsa a 2019. november 27-i határozatban (ügyszám: II DSI 67/18) azonban ezzel ellentétes álláspontot fogadott el, amely határozatban megállapították, hogy ilyen végzést a legfőbb ügyész, aki a pr.p. 1. cikkének 2. §-a alapján éppen az igazságügyi miniszter, felülvizsgálati kérelemmel megtámadhatja. Ennek során döntő jelentőségű, hogy azon tényezők egyike, amelyek alapján a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) megállapította, hogy az SN (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsa nem minősül a Charta 47. cikke értelmében vett független és pártatlan bíróságnak, éppen e tanácsnak a végrehajtó hatalomtól való függése, és annak részeként az igazságügyi miniszternek (aki egyúttal a legfőbb ügyész is) a tanács összetételére gyakorolt befolyása volt.
- 16 E körülményekre, valamint arra a tényre tekintettel, hogy a jelen ügy és a II DSI 67/18. sz. ügy ugyanarra az ügyvédre vonatkozott, a jelen ügy a legfőbb ügyész első helyettesének kérelmére indult, és az ügyvéddel szemben e kérelemben felhozott kifogások az ügyvédnek az ügyészség tevékenységével kapcsolatos megállapításaira vonatkoznak, a fegyelmi bíróság bizonyos kockázatot lát arra nézve, hogy – még a második és a harmadik kérdésben említett eszközök alkalmazása esetében is, azaz ha a fegyelmi bíróság megállapítaná, hogy jelen ügyben felülvizsgálatnak nincs helye, és az ilyen felülvizsgálat kérelem elfogadásának elutasításával szemben esetlegesen benyújtott fellebbezést az SN (legfelsőbb bíróság) büntetőtanácsához kell utalni – a legfőbb ügyész (igazságügyi miniszter) által benyújtott felülvizsgálati kérelmet az SN (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsa mégis el fogja bírálni. Ez a lehetőség felveti azt a kérdést, hogy a fegyelmi bíróság, amennyiben valószínűnek találja e lehetőség veszélyét, hogyan léphet fel (vagy kell fellépnie) az ilyen helyzet elkerülése érdekében, és ezáltal

hogyan lehet (vagy kell) biztosítani, hogy a Charta 47. cikkéből eredő szabály a jelen ügyben érvényesüljön.

- 17 Az igazságügyi miniszter különleges jogalanyként történő eljárása indokoltá teszi annak vizsgálatát, hogy a fent említett valós veszély fennállása esetén a fegyelmi bíróságnak figyelmen kívül kell-e hagynia e fellebbezést, annak ellenére, hogy az az alkalmazandó szabályozás értelmében első látásra elfogadható. Ellenkező esetben egy olyan helyzettel szembesülhetünk, amelyben *de facto* ugyanazon személy tevékenysége – egyszer igazságügyi miniszterként, máskor legfőbb ügyészként, harmadszor pedig az SN (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsának összetételére ténylegesen meghatározó befolyást gyakorló személyként eljárva, amely tanács e személyt a későbbiekben a törvény szerint elfogadhatatlan felülvizsgálati kérelem benyújtására jogosítja fel, majd e felülvizsgálati kérelmet maga bírálja el – azt eredményezi, hogy a jelen ügyben nem fog érvényesülni a Charta 47. cikkéből eredő, az ügy független és pártatlan bíróság általi elbírálására irányuló követelmény.

MUNKADOKUMENTUM